

KAPITOLA 5

Svěřenský fond v novém občanském zákoníku

5.1 Úprava trustu v Civil Code of Quebec z roku 1994

V rámci probíhající rekodifikace soukromého práva v České republice vstoupil dne 22. března 2012 v platnost zákon č. 89/2012 Sb. jako nový občanský zákoník, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014. Na základě demokratické právní tradice a na principech soukromého práva v Evropě nahradil občanský zákoník, který byl přijat v roce 1964 za jiných společenských podmínek. Tento mnohokrát upravovaný a dlouhou dobu platný zákoník není z hlediska dnešních potřeb dostatečný. Mimo jiné například zavedení generální úpravy správy cizího majetku je hospodářsky, sociálně i právně velmi potřebné a v našem soukromém právu je nedostatek této úpravy citelný.¹⁶⁷ Tento nový občanský zákoník po dlouhé období připravovala ministrem spravedlnosti pověřená rekodifikační komise vedená prof. Dr. JUDr. Karlem Eliášem z Právnické fakulty ZČU v Plzni. Dne 12. ledna 2009 byla osnova návrhu předložena vládě, která ji schválila a předložila parlamentu. Následně dne 9. listopadu 2011 jej Poslanecká sněmovna schválila a postoupila Senátu. Ten k návrhu nepřijal žádné usnesení, takže po uplynutí zákonné třicetidenní lhůty dne 3. února 2012 byl návrh zákona přijat a prezidentem republiky podepsán dne 20. února 2012.

V novém občanském zákoníku ČR, zákoně č. 89/2012 Sb. (dále jen „obč. zák.“), je mimo jiné podrobně upravena i správa cizího majetku a je zaveden nový institut pod názvem svěřenský fond. Tyto části nového občanského zákoníku zde v dalším výkladu stručně uvedeme s ohledem na jejich přímou vazbu na hlavní téma této práce.

Úmyslem zákonodárců je znovuzavedení institutu typu svěřenství do našeho soukromého práva, jak již sám zvolený název svěřenského fondu přímo ukazuje. V současné době je ve světě pro úpravu svěřenských vztahů nejčastěji používán

---

¹⁶⁷ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 580.

institut *trust*, který je v různých úpravách velmi rozšířeným a oblíbeným institutem zejména v jurisdikcích na bázi *common law*, jak jsme již uvedli v předchozí části. Jelikož však náš občanský zákoník vychází z kontinentální právní tradice, bylo zvoleno použít jako inspiraci pro tuto úpravu *Civil Code of Quebec* kanadské provincie Quebec, který již do kontinentálního práva unikátním způsobem integroval institut *trust* z práva anglosaského.

Nejdříve zde tedy uvedeme stručný historický exkurz do dějin provincie Quebec, který nám umožní lépe porozumět vývoji místního právního systému a rovněž i důvodům, proč právě tuto úpravu zvolili naši zákonodárci jako vzor pro novodobou úpravu správy cizího majetku a svěřenského fondu.

Prvními dlouhodobými evropskými osídleními na území dnešní Kanady byly *Port Royal* (1605) a *Québec* (1608), založené francouzskými kolonisty. Vytvořením Nové Francie v roce 1663 za vlády krále Ludvíka XIV. zde byl zaveden kontinentální právní systém na bázi práva *Custom of Paris* neboli obyčejového práva z oblasti Paříže. Britové již v roce 1610 založili svoji první kolonii na území dnešní Kanady v oblasti Newfoundlandu, ale své osídlení poté rozšiřovali na východní pobřeží dnešních USA.¹⁶⁸

V letech 1754 až 1763 došlo k sérii britsko-francouzských a indiánských válek, po kterých území tehdejší francouzské kolonie v Kanadě získala Velká Británie a britská vláda zde již v roce 1763 vydáním tzv. *Royal Proclamation* zavedla anglosaské právo. To však vyvolalo velké napětí na Francouzi osídleném území a v roce 1774 přimělo britskou koloniální vládu k přijetí tzv. *Quebec Act*, který akceptoval katolické náboženství, francouzské soukromé právo a francouzštinu jakožto úřední jazyk na jejich území. Výsledkem bylo obnovení původního kontinentálního civilního práva v oblasti soukromých vztahů, zatímco právo *common law* bylo používáno pouze v rámci veřejné správy a trestního práva.

Constitutional Act z roku 1791 poté rozdělil území této britské kolonie na anglicky mluvící Horní Kanadu (*Upper Canada*, dnešní Ontario), která se řídila v plném rozsahu právem *common law*, a na frankofonní Dolní Kanadu (*Lower Canada*, dnešní Quebec), která si zachovala své kontinentální civilní právo. V roce 1866 byl v Quebecu přijat *Civil Code of Lower Canada*, který byl převážně založen na tehdejší soudním výkladu práva v Lower Canada a čerpal inspiraci z *Code Napoléon* z roku 1804 a rovněž i z *Louisiana Civil Code*, jenž byl v tomto státě USA též zaveden Francouzi. Tento zákon nahradil francouzský *Custom of Paris* a do civilního práva již inkorporoval i některé části z britského *common law*.¹⁶⁹ V roce 1867 návazně přijatý *Constitution Act* zaručuje provincii

¹⁶⁸ Hines, P. (ed.). *Canada*. London: Dorling Kindersley Limited, 2002, s. 39–45.

¹⁶⁹ Young, B. *The Politics of Codification – The Lower Canadian Civil Code of 1866*. Quebec City: McGill – Queen's University Press, 1994, s. 173–176.

Quebec značnou autonomii v rámci federální Kanady, mimo jiné včetně samostatnosti v úpravách vztahů v oblasti soukromého práva.

Dnešní *Civil Code of Quebec* (v dalším jen zkráceně „CCQ“) byl přijat v roce 1994 po dlouhých kodifikačních přípravách a nahradil *Civil Code of Lower Canada* z roku 1866. CCQ integroval do kontinentálního práva rovněž některé instituty z *common law* včetně *trustu* a současný Quebec je tak dnes jednou z mála zemí na světě, kde koexistují tyto dva právní systémy.¹⁷⁰ Tím se *Civil Code of Quebec* z roku 1994 mohl přirozeně stát určitým vzorem pro moderní právní úpravu institutu svěření v podmínkách České republiky.

Do osnovy nového občanského zákoníku jsou zařazena ustanovení o správě cizího majetku (§ 1400 až 1447) a o svěřenských fondech (§ 1448 až 1474) na základě obsahového převzetí analogických pasáží o správě cizího majetku a o *trustech* v *Civil Code of Quebec*, čl. 1260 až 1370.¹⁷¹

Nový občanský zákoník se nejdříve věnuje definici a podrobnější úpravě obecné správy cizího majetku, přičemž tato ustanovení jsou subsidiárně použitelná pro všechny případy, kdy někdo spravuje cizí majetek pro někoho jiného, pokud zákon nestanoví jinak.¹⁷²

V paragrafech § 1400 až 1404 obč. zák. je stanoveno, že správcem cizího majetku je každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného, tj. beneficianta. Správce jedná jako zástupce vlastníka a tato pozice je úplatná, tedy správci náleží odměna obvyklá podle povahy jeho služeb. Správce rozdělí zisk a náklady mezi beneficienty podle stanov či jiné smlouvy, jinak co nejspravedlivěji s ohledem na povahu a okolnosti vzniku správy určitého majetku. Správce plní své povinnosti osobně a tato funkce musí být nutně funkcí osobní, neboť to vyplývá ze samotné povahy správy jako zastoupení založeného na principu důvěry (lat. *fiducia*, angl. *fiduciary relation*).

Takto zavedená správa cizího majetku je poměrně široká a umožňuje použití v různých situacích a za různým účelem. Ze samotné definice a popisu tohoto vztahu však jasně vyplývá, že vlastník na základě důvěry svěří správci do správy určitý svůj majetek ve prospěch jiné osoby, tedy beneficianta. S odkazem na předchozí kapitoly této práce nelze přehlédnout, že tento vztah je svým charakterem a strukturou blízky klasickému římskému fideikomisu, založenému vlastníkem majetku, který si sice *inter vivos* ponechal formální vlastnictví majetku, ale svěřil ho správci coby fiduciáři ve prospěch beneficianta coby fideikomisaře.

¹⁷⁰ Gillese, E., Milczynski, M. *The Law of Trusts – Essentials of Canadian Law*. 2nd ed. Toronto: Irwin Law Inc., 2005, s. 17–18.

¹⁷¹ Civil Code of Quebec [on-line]. [Cit. 2012-05-03], dostupné ze: <http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/CCQ/CCQ_A.html>.

¹⁷² Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 580.

Lze tedy konstatovat, že správa cizího majetku přejatá z CCQ zavádí do našeho občanského práva institut velmi podobný římskému fideikomisu s poměrně značnou ochranou práv beneficianta i správce.

Je zde zaveden i nárok správce na odměnu, přičemž velikost odměny je upravena smluvně a vychází z principu přiměřenosti. Přitom nárok fiduciáře na odměnu byl pevně stanoven již v *SC Pegasiana*, tehdy ještě v podobě falcidiánské kvarty, tedy čtvrtiny svěřeného majetku. V pozdějších úpravách fideikomisů nebyl nárok na odměnu nijak pevně zakotven, vyskytoval se však v různých úpravách pozice *trustee*, tedy správce anglosaského *trustu*.

Vzhledem k tomu, že funkci správce může zastávat i beneficiant či jeden z beneficiantů a původnímu vlastníkovi majetku je ponechána volnost při úpravě správy jeho majetku, nic mu nebrání, aby na bázi takto pojaté zákonné úpravy smlouvou či stanovami zřídil například i fideikomisární substituci, o které jsme pojednávali v předchozích kapitolách. Má totiž možnost stanovit pravidla nástupnictví, podle kterých po stávajícím správci přebírá majetek do správy jeden z beneficiantů ve prospěch jiných beneficiantů a tak dále.

Správa je dle převzaté části CCQ rozdělena na prostou správu cizího majetku a na plnou správu cizího majetku (upraveno v § 1405 až 1410 obč. zák.). Kdo vykonává prostou správu majetku, činí vše, co je nutné k jeho zachování. Tento správce s majetkem řádně hospodaří a může uplatňovat všechna práva týkající se správy daného majetku. Může z majetku něco zcizit, ale jen v situacích, kdy to vyžaduje např. zájem zachovat hodnotu majetku, nebo může spravovaný majetek zastavit, ovšem pouze se souhlasem beneficianta. Souhlas správce nepotřebuje jen v situaci, kdy majetku hrozí rychlá zkáza nebo je pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě.

Správce pověřený plnou správou též dbá o zachování majetku, je mu ale navíc dle úpravy v CCQ určena i povinnost starat se o jeho rozmnožení a uplatnění v zájmu beneficianta. Zakládá tedy správci širší oprávnění, protože správce může se spravovaným majetkem činit cokoli, co je nutné nebo užitečné. Základní povinností správce však je jednat vždy s péčí řádného hospodáře (§ 1410), tedy čestně, věrně, prozíravě a pečlivě se zřetelem k účelu, jehož má být správou dosaženo.¹⁷³

V ustanovení § 1411 až 1414 je dále stanoveno, že je-li beneficiantů více než jeden, musí se správce při plnění svých povinností ke všem chovat stejně nestranně, a to platí i tehdy, je-li správce sám jedním z několika beneficiantů. Při správě majetku musí správce respektovat společné zájmy a neupřednostňovat zájem některého z beneficiantů. Správce nesmí nikdy smísit svůj vlastní majetek

---

¹⁷³ Eliáš, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem. Praha: Sagit, 2012, s. 583.

s majetkem, který spravuje. Dále musí dbát na to, aby při výkonu správy nedošlo ke střetu zájmů mezi ním a beneficentem – nastane-li taková situace, musí to beneficentovi co nejdříve oznámit, což je podrobněji upraveno v § 1413.

Dle § 1417 není správce povinen hradit škodu vzniklou na majetku, která byla způsobena vyšší mocí, stárnutím, přirozeným vývojem či běžným opotřebením při řádném užívání daného majetku.

Správce sestaví inventář a pojistí svěřený majetek, určí-li tak stanovy či jiná smlouva nebo stanoví-li tak zákon, tato povinnost je podrobněji ukotvena v § 1423 až 1427 obč. zák. Na návrh beneficenta může tyto povinnosti uložit správci i soud. Inventář poté správce sestaví jako věrný a přesný seznam, ve kterém je vyjmenováno veškeré jmění zahrnuté do správy. Inventář vyžaduje formu veřejné listiny nebo zápisu učiněného před dvěma svědky a má se za to, že ke dni sestavení inventáře se tento majetek nalézá v dobrém stavu.

Zákonná úprava pamatuje i na situace, kdy je správců ustanoveno několik (upraveno v § 1428 až 1431). Pro ten případ obecně platí, že spolusprávci o záležitostech správy rozhodují a jednají na základě stanoviska většiny, přičemž každý má jeden hlas (nestanoví-li smlouva či zákon jinak). Zde však může dojít k situaci, že rozhodování kolektivu správců je ochromeno určitou právní událostí, soustavnou nečinností nebo odporem některého ze správců. Tehdy mohou ostatní správci rozhodovat a jednat samostatně v záležitostech potřebných k udržení současného stavu, v jiných záležitostech však potřebují souhlas soudu. Pokud se bude jednat o dlouhodobou situaci, může soud rozhodnout o dalším výkonu správy podle svého uvážení, a to způsobem přiměřeným okolnostem případu. Ze společné správy jsou správci vázáni společně a nerozdílně, nestanoví-li zákon jinak.

Správce je při správě povinen dbát o udržení či o zlepšení majetku, který spravuje, ale beneficent musí být v nezbytné míře chráněn před rizikovými investicemi. Proto jsou v nově přijatém zákoně dle vzoru CCQ stanovena pravidla obezřetného investování (§ 1432 až 1435). Správce rozhoduje o investicích se zřetelem k výnosu a předpokládanému zisku a měl by rozvrhnout riziko tak, aby rozumně odpovídalo hospodářským podmínkám.

Dle ustanovení § 1436 až 1437 obč. zák. je správce povinen předložit beneficentovi nejméně jednou za rok vyúčtování, které musí být podrobně zpracované, aby bylo možno ověřit jeho správnost. Správce též beneficentovi umožní na vyžádání přezkoumat účetní knihy a poskytnout mu potřebné informace.

V § 1438 až 1447 obč. zák. je upraven postup při skončení této správy. Činnost správce končí jeho odstoupením, odvoláním, omezením svéprávnosti nebo osvědčením úpadku správce. Správa zaniká uplynutím doby, na kterou byla zřízena, dosažením jejího účelu nebo zánikem práva beneficenta ke spravovanému majetku. Správce nesmí ze své funkce odstoupit v nevhodnou dobu ani jinak odstoupením porušit své povinnosti k řádné správě, jinak nahradí škodu. Při

ukončení správy předloží správce beneficiantovi vyúčtování (§ 1445) a předá jemu nebo novému správci spravovaný majetek a vydá všechno, co pro beneficianta v průběhu správy získal (§ 1446).

Výše uvedené požadavky na správce ve vztahu ke spravovanému majetku jsou do značné míry srovnatelné s požadavky na fiduciáře římského fideikomisu i fideikomisární substitute, který měl rovněž za povinnost udržovat nezczizitelnost a celistvost svěřeného majetku, stejně tak jako *trustee* v původních trustech. Držitel rodinného fideikomisu měl obdobné povinnosti upraveny v ABGB, i když mu bylo postupně dovoleno zadlužovat část spravovaného majetku a investovat získaný kapitál pro rozmnožení svěřenského jmění pod dohledem opatrovníka a soudu. Podle nesporného patentu pak měl i obdobné povinnosti v provádění inventury svěřenského jmění a ročního vyúčtování správy.

CCQ i nově přijatý občanský zákoník sice poskytují výraznou ochranu beneficiantovi, avšak zároveň ve srovnání se staršími úpravami poskytují dnešnímu správci cizího majetku větší volnost v nakládání se svěřeným majetkem, zejména pak při investicích k jeho rozmnožení. Toto je možná odrazem současného rozvinutějšího hospodářského prostředí, ale výsledný efekt této úpravy nemusí být pro beneficianta pouze pozitivní.

5.2 Svěřenský fond v zákoně č. 89/2012 Sb.

Tato kapitola se zabývá hlavními rysy současné úpravy svěřenského fondu ve znění zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který vstoupil v účinnost 1. ledna 2014. Tento institut je podrobně upraven v § 1448 až 1474 oddílu 4, který je součástí dílu 6, Správa cizího majetku, který je zařazen do hlavy II části třetí, jež se věnuje věcným právům. Uvedeme jednotlivá ustanovení upravující svěřenský fond, přičemž vybraným tématům se budeme věnovat podrobněji a doplníme je popisem zkušeností z dosavadního používání ekvivalentních ustanovení výchozího institutu trust v Quebecu, které by mohly být určitým vodítkem pro použití nově zaváděného institutu svěřenského fondu v ČR.

Jenom pro doplnění, správa cizího majetku popsaná v předchozí kapitole je svou povahou generální, zatímco svěřenský fond je úpravou speciální a jeho úprava v novém občanském zákoníku pak navazuje na úpravu správy cizího majetku a vychází z úpravy institutu *trust* v CCQ,¹⁷⁴ jak již bylo řečeno výše.

---

¹⁷⁴ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 592.

5.2.1 K pododdílu 1: svěřenský fond a jeho vznik (§ 1448 až 1452)

Pododdíl 1 oddílu 4 pojednává o pojmu svěřenský fond a jeho vzniku. Podstata svěřenského fondu spočívá v tom, že jeho zakladatel vyčlení ze svého majetku určitou část a tu svěří do správy svěřenskému správci k nějakému účelu či ve prospěch nějaké osoby, která je v dalším nazývána obmyšleným (nebo také beneficentem v terminologii obecnější správy cizího majetku). Tím vzniká oddělené vlastnictví, k němuž původní vlastník žádná vlastnická práva již nemá. Tato práva vykonává svěřenský správce, ale vlastníkem svěřenského fondu není ani on, ani obmyšlený.

Zakladatel vytvoří svěřenský fond tak, že smlouvou *inter vivos* či pořízením pro případ smrti svěří majetek k určitému účelu. Zakladatel jmenuje svěřenského správce, který se zaváže tento majetek spravovat a vykonává pak vlastnická práva k tomuto majetku vlastním jménem na účet fondu. Do veřejného seznamu nebo do jiné evidence se svěřenský správce запиše jako vlastník majetku svěřenského fondu s poznámkou „svěřenský správce“. Svěřenský fond vznikne, když svěřenský správce přijme pověření k jeho správě. Je-li těchto správců více, přijme-li toto pověření alespoň jeden z nich. Svěřenský fond zřízený pořízením pro případ smrti vznikne smrtí zůstavitele.

Plné znění § 1448:

§ 1448

(1) Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat.

(2) Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku a svěřenský správce je povinen ujmout se tohoto majetku a jeho správy.

(3) Vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce; majetek ve svěřenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.

Z dosavadní praxe s aplikací trustu dle CCQ

Zakladatel se může rozhodnout vložit do trustu jakýkoliv majetek, a to movitý, nemovitý, dokonce i majetek nehmotný či majetek, který má vzniknout teprve v budoucnu, dále může být do trustu vloženo také jakékoliv právo. Pouhé předání majetku zakladatelem do držby správce však nemá

za následek vytvoření trustu. *Správce* musí mít právní titul k tomu, aby tento majetek mohl považovat za trust, tedy musí existovat zakládací listina trustu neboli statut, kde jsou stanovena závazná pravidla pro správu trustu. Bez této listiny by se zde jednalo o pouhou držbu, půjčku či pronájem a nabyvatel tohoto majetku by neměl právo s majetkem jakkoliv nakládat, např. zcizit ho či jinak převést. Naopak je možné, že si trust posléze nějaký majetek pronajme, např. při zaměření na obchodní činnost si může pronajmout stroje pro umožnění dalšího podnikání.

Trust je založen, když zakladatel sepíše zakládací listinu o založení trustu a vyčlení ze svého vlastnictví majetek, který chce vložit správci do správy. Trust však fakticky vzniká až okamžikem, kdy správce přijme pověření k jeho správě, což platí obdobně i pro svěřenský fond, jak je ustanoveno v § 1451 obč. zák. Při vytvoření trustu je klíčové, aby do něj byl vložen určitý majetek. Z nejjednoduššího pohledu trust vznikne až v okamžiku, kdy byl do něj převeden majetek zakladatelem a určený *správce* přijal tuto svoji pozici. Proto je nejlépe, když rovnou při založení trustu (tj. sepsání zakládacího dokumentu) do něj zakladatel vloží bezprostředně alespoň nějaký základní majetek, jako je třeba deset dolarů, a takto nemůže být pochyby o tom, že trust již byl založen.

Podle komentáře k CCQ však například není zcela zřejmé, zda pouhé právo nakládat s určitým majetkem v budoucnu vloženým zakladatelem do trustu je samo o sobě dostačujícím obsahem trustu, i když je zde již tímto okamžikem vytvořeno právo *správce* v budoucnu nakládat s určitými objekty, které správce teprve v budoucnu v rámci trustu nabude. Takové případy je pak třeba posuzovat *ad hoc*.¹⁷⁵

Je třeba zdůraznit, že do trustu musí zakladatel vždy vložit majetek, který převádí ze svého vlastnictví. Je na zamyšlení, zda může zakladatel převést majetek do svého trustu z vlastnictví třetí osoby (samozřejmě s jejím souhlasem). Z textu komentáře k CCQ vyplývá, že toto obecně možné není, i když je zapotřebí vždy přihlídnout k okolnostem konkrétního případu.

Uvedme si příklad soukromého golfového klubu, který vytvoří komisi, jež má za úkol zdokumentovat historii tohoto tradičního klubu. Členové klubu jsou vyzváni, aby dávali své příspěvky do rukou pověřené osoby, ta je poté vkládá na bankovní účet za tímto účelem vytvořeného trustu, jehož *zakladatelem* je právě zmíněný golfový klub. Pověřený člen však zapomené na tento účet převést jakýkoliv příspěvek z majetku samotného klubu a dále na něj vkládá pouze příspěvky jeho členů. Podobný je rovněž příklad, kdy kandidát na volenou funkci chce založit trust ve prospěch své

¹⁷⁵ Claxton, J. B. *Studies on the Quebec Law of Trust*. Toronto: Thomson Carswell, 2005, s. 59.

kampaně a do něj vybírat příspěvky od svých podporovatelů (jak bývá ve státech severoamerického kontinentu zvykem). Pověří svého tajemníka jako správce a ten přijímá vklady do tohoto trustu na podporu kandidátova zvolení, avšak bez toho, aby do něj zaprvé vložil nějaký obnos přímo od osoby zakladatele, tedy onoho politického kandidáta. Tento postup ve výše uvedených případech není správný, a přestože je zde dobrá víra trust založit (a přispěvatelům je to řečeno), bude na tyto případy nahlíženo jako na neplatně založený trust.¹⁷⁶ Dá-li ale například třetí osoba zakladateli šek s tím, že ho má následně do zakládáného trustu vložit, bude na to nahlíženo tak, že tento obnos na šeku pochází již z vlastnictví zakladatele (ve kterém byl však pouze na krátký okamžik), litera zákona zde nedopadne tak tvrdě a trust bude platně založen.

Slib zakladatele osobě, že v její prospěch založí určitý trust, není sám o sobě právně vymahatelný. Např. babička slíbí svému vnukovi, že založí v jeho prospěch trust a jeho správcem jmenuje jeho matku, avšak žádný další úkon již neudělá. Ale v případě, kdy už byla vytvořena zakladatelská listina bez konkrétní specifikace majetku vloženého zakladatelem nebo v ní není popsán účel tohoto trustu, je zakladatel již tímto písemně potvrzeným vyjádřením vůle založit trust vázán a určený správce může naplnění této zakladatelské listiny již vymáhat (např. aby potřebný majetek byl do trustu předán). Je-li zde zakládací listina, právní závazek mezi zakladatelem a správcem již vzniká.¹⁷⁷

Pro založení trustu již v dnešní době není vyžadováno použití žádných předem daných výrazů, na rozdíl od dřívějších dob zde tyto formality už nejsou potřeba.

V českém právním řádu se svěřenské fondy svou povahou blíží nadacím, liší se od nich však zejména nedostatkem právní osobnosti, větší variabilitou účelu a absencí veřejnoprávního dohledu nad nimi. Svěřenské fondy se také častěji zřizují jen na omezenou dobu, například jedná-li se o fondy zřízené k prospěchu určité osoby. Svěřenský fond může být zřízen jednak bezúplatně rozhodnutím zakladatele věnovat část svého majetku určitému účelu, ale zřízení svěřenského fondu může být sjednáno i za úplatu nebo jiné protiplnění (např. od osoby, která se má stát obmyšleným, ale také od osoby jiné). Podle toho se pak odvíjí i právní postavení obmyšleného.¹⁷⁸

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 60.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 61–62.

¹⁷⁸ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou s rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 593.

Dle § 1449 může být účel svěřenského fondu buď veřejně prospěšný, anebo soukromý. Svěřenský fond zřízený k soukromému účelu slouží k prospěchu určité osoby nebo na její památku. Může být zřízen i za účelem investování, kdy dosažený zisk bude rozdělen mezi zakladatele či jiné osoby. Veřejně prospěšný svěřenský fond může být zřízen např. k naplňování účelů kulturních, vzdělávacích, vědeckých, náboženských nebo podobných, ale jeho hlavním účelem nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu.

§ 1449

- (1) Účel svěřenského fondu může být veřejně prospěšný, anebo soukromý.*
- (2) Svěřenský fond zřízený k soukromému účelu slouží k prospěchu určité osoby nebo na její památku. Tento fond lze zřídit i za účelem investování pro dosažení zisku k rozdělení mezi zakladatele, zaměstnance, společníky či jiné osoby.*
- (3) Hlavním účelem veřejně prospěšného svěřenského fondu nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu.*

Z dosavadní praxe s aplikací trustu dle CCQ

Účel založení trustu může být v zakládacím dokumentu specifikován velice podrobně či naopak velice stručně. Vše záleží na osobě zakladatele, jeho představitosti a jeho úmyslech, je mu zde dána svoboda při určení účelu, je svázán jen rozsahem své fantazie, morálními kodexy současné společnosti, která ho obklopuje, a zájmem státu na veřejném pořádku. Avšak poté, co zakladatel v zakládacím dokumentu vymezí účel trustu, může být vázán určitými zásadami, které se k takovému typu trustu vztahují.¹⁷⁹

Z právního úkonu zakladatele musí vyplývat, že jeho úmyslem bylo založit trust. Proto, aby se jednalo o trust, musí být vkládaný majetek doplněn jasně specifikovaným účelem, za jakým je trust zakládán. Hranice pro odlišení toho, co je trust a co již není, je někdy velice tenká. Například věnuje-li kněz do vlastnictví farnosti automobil s tím, aby byl využíván farníky pro snadnější dopravu do kostela, není trustem (automobil se stává obecně majetkem farnosti). Je-li však stejnému knězi věnována farníkem peněžitá částka za tím účelem, aby sloužila pro ulehčení situace chudých v okolní oblasti, byla knězi jako správci vložena tato částka do trustu, kdy pod jeho správou má být tento účel naplněn.

Přesná dělicí čára mezi darem, u kterého je pouze doplněno, že má sloužit k nějakému účelu, a darem, jehož předáním již vzniká trust, je někdy

---

¹⁷⁹ Claxton, J. B. *Studies on the Quebec Law of Trust*. Toronto: Thomson Carswell, 2005, s. 64.